

Wetterlund och Luther - Föredrag av Daniel Viklund

Helhet och översikt

Jag vill börja med att hedra helhetssynen på Bibelns budskap som är så tydligt framträdande hos Wetterlund och som bör vara framträdande hos varje predikant och varje Herrens vittne, ja varje kristen i alla tider.

Bibeln är ju given som en helhet till Guds folk och är ett resultat av Guds rådslut vilja och plan att dela sin självuppenbarelse med sitt folk. Han valde att göra detta genom att successivt föröka uppenbarelsen i Skrift, en uppenbarelse som når sin fullbordan och sin höjdpunkt i Herren Jesus Kristus, den högsta tänkbara Gudsuppenbarelsen till människorna. Det är inte utan att våra tankar gör till hebreerbrevets första kapitel där författaren skriver: *I forna tider talade Gud många gånger och på många sätt till fäderna genom profeterna, men nu i den sista tiden har han talat till oss genom sin Son.*

Kristus som linsen genom vilken hela Skriften måste ses och genom vilken hela Skriften når sitt mål är en självklarhet för den sanne Bibelläsaren. Wetterlund skulle kanske ha sagt: *tag sekundligen Jesus som din all- och helfrälsare, så tager han dig sekundligen såsom all- och helfrälst.* Att sekundligen se på Jesus är i allra högsta grad nödvändigt i vårt umgänge med Skriften, då han ju är Ordet som blev kött, Ordet i sin djupaste och renaste bemärkelse. Det gör också att den enkla bibelläsningens regel, som jag hoppas alla troende i vårt land känner till och tillämpar, faller på plats: *Nya Testamentet ska ses i ljuset av det Gamla Testamentet och Gamla Testamentet ska förstås i ljuset av det Nya Testamentet. Först med en hel Bibel blir Guds församling hel i sin lära och sitt liv. Endast med en sammanhållen Skriftförståelse blir Guds församling sammanhållen i lära och liv.*

Förmågan att kunna lägga allt på ett bräde, eller samla allt i ett nötskal - att i två enkla ord kunna se hela frälsningsplanens tillämpning och evangeliets makt är enastående hos Wetterlund som Bibelläsare och Bibelkännare. Kristus har ju av någon kallats för *den store förenklaren* och även om det kan låta paradoxalt för den som nyss bekantat sig med språkbruket i Wetterlunds litteratur så är den gamle Gudsmannens verkliga längtan att vara sammanfattaren eller förenklaren. I frälsningsplanens objektiva fullbordan (Det som han kallar för världsrättfärdiggörelsen) ser Wetterlund blott ett, i sann reformatorisk anda: *Solus Christos* - Jesus allena. Han tillåter sig inga fråndrag, inga tillägg och inga modifieringar. Han skulle ha kunnat nicka instämmande om han hade hört Frälsningsarmégeneralen svara på den uppnosiga frågan från något kritiker: *Vad är er lära, vad är er tro?* Generalen svarade *Det blödande Guds Lamm.*

På samma sätt ser Wetterlund i frälsningsplanens subjektiva tillämpning på den enskilde - detta är ju hans huvudsakliga ämne - blott ett: *Andens Lag*. Och det med rätta. Från Kristus på Korset och Kristi öppna grav flödar objektivt all frälsning för människan i tid och rum. Ur Andens lag - korsets och uppståndelsens kraft ingjuten i människohjärtat flödar subjektivt frälsning in i individen i tid och evighet.

Det är inte långsökt att koppla Andens Lag till de två dikena av *laglöshet* och *lagiskhet*. Just för att Andens lag är *lag* befriar och skyddar den oss från *laglöshet*, just för att Andens lag är *Ande* befriar den oss från *hjärtlös lagiskhet*.

Pendling

I alla tider och så även idag är pendlingen mellan lagiskhet och laglöshet en ständig del av kampen för Kristi församling. Den judiska lagiskheten och den gnostiska laglösheten är det spänningsfält i vilket Nya Testamentet skrivs och naturligtvis är det inte en tillfällighet. Jesus kom *när tiden var inne* och Paulus skriver att den apostoliska undervisningen kom *när tiden var inne*. ”Och när tiden var inne uppenbarade han sitt ord genom den förkunnelse som anförtrotts mig på Guds, vår Frälsares, befallning” (Tit 1:3).

Det finns många intressanta aspekter av detta ämne, varför just romartiden var den rätta tiden för Nya Testamentets uppenbarelse att levereras, men jag tror att den tidlösa spänningen mellan lagiskhet och laglöshet som så tydligt manifesteras i dualismen mellan judisk lagfromhet och hellenistisk, filosofisk-gnostisk laglöshet utgör en specialdesignad miljö för det sanna evangeliets överlägsenhet. Evangeliet slår knock-out på den judiska lagfromhetens fåfänga självrättfärdighet och gnostikernas fasa över den påstått ”onda demiurgiska fysiska skapelsen” och sitt förakt för kroppen. När Ordet blir kött och uppfyller lagen å våra vägnar trillar farisén och svärmaren av sina troner. Men de ödmjuka uppväcks med Kristus och sätts med honom på Faderns högra sida!

Denna pendel har naturligtvis svängt både lokalt och historiskt. Den mänskliga faktorn och andra omständigheter har säkert påverkat dessa skiftningar genom tiderna.

I den Lutherska sfären och uppgörelsen med Rom är det naturligt att vi ser starka reaktioner mot *lagiskheten* och *den omöjliga egenrättfärdigheten* som grund, eller åtminstone bidrag, till frälsningen. Rom är ju enligt sig själva ofelbara i tradition och tolkning av Skrift och Apokryf och fortsätter därför oförtrutet det tridentiska kyrkomötets fatala villfarelser om att Kristi försoningsverk i sin tillämpning på människan måste kompletteras av betydande egna ansträngningar och insatser om rättfärdiggörelse ska kunna uppnås.

Världslighet

I ett av dikena hittar vi den mycket vanligt förekommande *laglösheten*. I brist på ”*bröst- och hjärtelagen, kring vilken allt välver sig,*” för att citera Nils-Petter, så förfaller ibland hela kyrkokulturer till total subjektivism och gör normlöshet till högsta norm. Uteslutandet av absolut sanning i kristen tro förekommer idag systematiskt bl.a. genom Brian McLaren och Rob Bells Emergent Church-ambitioner runt om i världen.

Paulus talar om ”*den ande som är i världen*” och om ”*fursten över luftens härsmakt*” samtidigt som han talar om ”*laglöshetens ande*” som är verksam i världen. Kristus själv talar i eskatologiska termer om att *laglösheten* ska tillta och kärleken hos de flesta kallna i takt med att världariket, eller den Gudlösa världens ”*förskräckliga havsdjur*” visar sin makt för sista gången. Den ”*övermåttan fula och förfärliga klump som Johannes såg*”.

Vi kan alltså omedelbart se att den s.k. *världsligheten* och *laglösheten* är synonyma begrepp. Detta är en intressant och väckande definition av laglöshet. Anpassning efter kultur och norm som inte utgår ifrån trohet mot Gud och hans syften, Gud och hans vilja, och som inte utgår från kärleken till Gudsförhållande förordningar, upprättade till hans ära och vårt bästa, är per definition laglöshet.

Den till världens olika gudlösa kulturer anpassade kyrkan är alltså inne på laglöshetens väg; kanske det också är därför många av de kulturellt relevanta församlingarnas pastorer får kämpa en ojämn kamp *mot* kulturen som vill vara *oberoende* av Guds ordningar, församlingsliv och gudtjänstens tillbedjan och förkunnelse, och paradoxalt nog samtidigt *mot beroendekulturer*, av självförhärligande, individualism, sensualism, sociala medier, tidsfördriv med lek och spel, ansvarslöshet, upplevelse- och känsloreligion och läroanarki.

Vi har ju en farlig tendens att låta reflektioner över sexualetisk laglöshet överskugga allt och alla. Det sorgliga med detta är att: om sexualetikens laglöshet utgör *en* del av den sammantagna laglösheten och vi ägnar oss uteslutande åt den så lämnas därvid *en uppsjö* av andra laglöshetsyttringar åt sitt öde och samtidigt som vi hugger mot ett av vilddjurets huvuden växer sig de andra obehindrat större och större.

När Andens Lag träder i kraft bekämpar den både lagiskhet och laglöshet med den gudomliga hjärteglutna kärlekens evangeliska kraft. ”*Det gör människan bofast i himmelen och bolös på jorden, giver henne vänner däruppe och fiender härnere, för in henne bland änglar, andar, förstfödda syskon, de heligas församling och högtidsskara. - Och du känner i vad sällskap du är. Det är så högtidligt, så förunderligt, så ljust, ljuvt, stilla och tyst i dig och omkring dig. Det är högtiden på Högberget högt uppöver jordens kvalmiga dunster, lågsinnade ävlan, tävlan och strid* (NPW).

Frestelser till laglöshetens dike.

Laglöshet är per definition frestande. Här kommer den pelagianska förnekelsen av den inneboende synden eller arvssynden helt och hållet på skam. Fanns det inget ont begär, eller synd i vår natur, skulle vi heller aldrig kunna frestas till det som är orätt och laglöst.

Louis Berkhof skriver:

Att förneka att människan av naturen har en moralisk karaktär, är helt enkelt att dra ner henne på djurets nivå. Enligt denna uppfattning saknar allt i människans liv som inte är ett medvetet val av viljan, all moralisk kvalitet. Men människor samvete vittnar allmänt till försvar för det faktum att skillnaden mellan ont och gott också gäller människans läggning, böjelser, sinnesstämningar och känslor, och att dessa också har en moralisk kvalitet. I Pelagianismen reduceras synd och dygd till människans ytliga bihang, utan någon som helst koppling till hennes inre liv.

Att vi blir Bibliskt medvetna om vår onda eller fallna natur är därför en nödvändighet för att vi ska kunna övervinna just *frestelsen* till laglöshet. Om vi känner till att det vi spontant *känner* för inte nödvändigtvis leder oss till det rätta, har vi de bästa förutsättningarna för att kunna styra våra liv bort från laglöshetens dike. Det är därför frestelsen till laglöshet inte kan avhjälpas annat än med att en högre, inre lag träder i kraft.

Tanken på världslighet som laglöshet och kärlekslöshet är tydlig hos Wetterlund. Lägga märke till hur han beskriver den helige Andes makt att just befria från världsligheten när han skriver om den nya kärleken som Anden föder. Om denna kärlek till Guds bud och längtan att hålla dem säger Wetterlund: *icke en känsla blott, utan en skapelse, som står över alla känslor. Så var Kristus på korset berövad kärlekens känsla, men hans kärlek stod kvar och trotsade även de bittraste känslor. Och det är hans kärlek, som är lagd i bröstet och skriven i*

hjärtat såsom den nya förbundskärleken, den sionitiska bergskärleken, som icke 7 lidanden och 9 frestelser kunna rubba. Och där denna kärlek får komma till stånd såsom en skapad allhjärtetekärlek i Guds oändliga allhjärtetekärlek, där griper den människan med en överjordisk och övervärldslig makt, som i anden upplyfter henne oändligt uppöver jord och värld. Det blir i henne en sekundlig brännofferseld, i vilken hon med utsägligt behag kastar djuret, ormen och skökan. Hos står på spejande utkik och går på jagande jakt efter dem. och så snart hon upptäcker dem minsta skymt av dem i den minsta hjärtevrå, så "frossar" hon i helig fröjd över att få kasta dem i elden.

Vi kan fortsätta med ytterligare några rader:

På motsatsen (mellan lammet och vildjuret) hänger kristendomens tillvaro på jorden. Den ska därför sekundligen, oryggligen och intill blods hållas vid makt i lära och liv. Ty annars flyta kristendom och värld tillsammans. och det är just detta de hava gjort. Och denna blandning är skökan som fördärvar alla jordens folk.

Lägg märke till hur fint Wetterlund sammanfattar verkningarna av Andens lag, utan att förfalla till syndfrihetslära och utan att för en sekund försvara eller undervärdera synden.

Romersk laglöshet

Anklagelsen om laglöshet har ju alltid varit Roms huvudargument mot den reformerade kyrkan och detta argument har upprepats till ett skrällande mantra genom historien; Det är tydligt att Rom väljer att inte lyssna till det svar som ständigt upprepas av den Lutherska och Reformerta kyrkan. Anklagelsen är bankrutt eftersom en sann rättfärdiggörelse genom tron allena inte är möjlig utan pånyttfödelse med påföljande hjärtlig längtan att lyda Guds bud.

Till skillnad från den artificiella och ytliga fromhet som påtvingas den opånyttfödda människan för att hon inte ska visa sig laglös, men blir hennes egenrättfärdiga fördärv, så ger kapitulationen inför Kristi tillräknade rättfärdighet den inre förändring som är sant och rent laglydig av hjärtat. Wetterlund åter: *Det finns gott om evangelium, som frälsar den själviska jag-tronen åt den själviske jag-konungen och gör honom sju gånger säkrare i två-guderiet än förut.* Tanken att både Herren och jag själv är Gud som ska frälsa mig är avguderi enligt Wetterlund, därav ordet två-guderi. Här avslöjar Wetterlund mycket av gärningsläroras innersta väsen. *Det egna jaget som kung, jaget som frälsare.* Medan man under sken av sakramental kyrklig laglydighet egentligen är laglös, utan den födda hjärtelagen.

I detta är Wetterlund enligt min mening enastående konsekvent Luthersk och klarsynt. Han kallar Andens inneboende för "kvittot" på sann rättfärdiggörelse, ett i mitt tycke alldeles utmärkt sätt att uttrycka sig: *"Nej, 'kvittot' är Lammets ande, och det ska du ha i din ande, ty hans försoningsande är det enda i himmel och på jord, som kvitterar bort din synd, din skuld och ditt straff, som äro ande."*

Luthersk laglöshet

Det har ju höjts röster som förfasats sig över Wetterlunds romkritik, visserligen har dessa avslöjat mycket mer av sin egen okunnighet än något obalanserat hos Wetterlund. Kritiken mot den Romerska, laglösheten under sken av laglygnad,- "lammormen" som Wetterlund så välbekant kallar den-, är Biblisk, konsekvent, klartänt och välformulerad

och dessutom klart definierad hos Wetterlund. Vad de romvänliga kritikerna inte har reagerat på är att Wetterlund är om möjligt *ännu mer* kritisk mot laglösheten i den Protestantiska kyrkan - den Lutherska och "småkyrkorna" som han kallar dem.

Men så långt som hon är förstabudslös, så långt är hon skökan, hon må vara romersk eller luthersk, storkyrka eller småkyrka. Gränsen mellan sköka och brud ligger i hjärtat och skär tvärs igenom alla kyrkor, både stora och små. Inga kyrkomurar eller bönhusväggar utestänga skökan, som är en ande. Hon utestänges blott genom de fyra heliga och saliga allten. Så enkel är saken; och så djup och allvarlig är den.

Den ökade intensiteten i kritiken är naturlig då den Lutherska kyrkan i sin lära berömmar sig av att inte vara lagisk utan leva i den tro som genererar lydnad. Den gamla vanföreställningarna om en *icke subjektiverad* rättfärdiggörelse som måhända har florerat i den protestantiska kyrkan - den s.k. antinomianismen, laglöshetsläran, som i princip går ut på att eftersom Kristus sonat all synd behöver vi inte bry oss så mycket om huruvida vi lever i den eller inte, (ett påstående som f.ö. är ofattbart utifrån häroldsropet i Romarbrevet 6:15 *Hur är det då? Ska vi synda, eftersom vi inte står under lagen utan under nåden? Verkligen inte!*) får emellertid dödsstöten genom W:s uppgörelse med det s.k. "slippa-evangeliet."

Paulus lider icke av den skökoevangeliska lagskräcken, som angripit så många i den lutherska kyrkan; så att de varken vilja höra eller tala om budhållning, utan blott där om att "allt är fullgjort: du slipper, du slipper, du slipper". Nej, för Paulus är budhållningen så kär och har en så omätlig vikt, att allting kommer an just på den. Se, det är det äkta sionitiska evangeliet, bergspredikans fulltoniga evangelium. Skriver Nils-Petter i Andens lag.

Och angående en rättfärdiggörelse utan pånyttfödelse skriver han:

"Höjden av din oförskämndhet är det att du ändå kallar dig lutheran och utger din lära för att vara Luthers, vilket den icke är, och sålunda seglar under falsk flagg och prackar på människorna en falsk lutherdom under sken av den sanna lutherdomen. ...allesamman ären I inkräktare i den lutherska kyrkan, som I haven gjort till en folkfördärvande förfalskaresekt, vilken avskurit sambandet med Luther och därmed för millioner avklippt det rikshistoriska livssambandet med solkvinnan, Kristi församling."

Frestelser till lagiskhetens dike

Lika mycket som den fallna naturen dras till laglöshet, normlöshet, trots, uppror egensinnighet och självsvåldigt oberoende. Lika maktlöst dras den, om den är böjd åt det hållet, mot det lagiska diket. Båda dikena har naturligtvis det egna jaget som utgångspunkt. Det ena visar sin makt genom upprorisk orättfärdighet, det andra visar sin makt genom upprorisk egenrättfärdighet. En sann evangelisk omvändelse är en omvändelse både från orättfärdighet och egenrättfärdighet. Uppror är ursynen och den regerar i både laglöshet och lagiskhet. Paulus skrev om sin tids lagföreträdare:

Rom 10:1-4 *Bröder, mitt hjärtas önskan och min bön till Gud för dem är att de ska bli frälsta. 2 Jag kan vittna om att de har en iver för Gud, men de saknar den rätta insikten. 3 De känner inte rättfärdigheten från Gud utan försöker upprätta sin egen rättfärdighet, och därför har de inte underordnat sig rättfärdigheten från Gud. 4 Kristus är lagens fullbordan, till rättfärdighet för var och en som tror.*

Syndfrihetsläran

Företrädelsevis i USA kan man också idag hitta sekter som marknadsför den gamla pelagianismens fullkomliga syndfrihetslära och moralisk perfektion som villkor för förlåtelse och frälsning. Charles Finney var på sin tid en något modifierad förespråkare av denna villolära. Idag kan man referera till villolärare som Jesse Morrell eller Michael Desario. Den moderna varianten av lagisk moralism brukar kallas för "Moral-Government-Theology." Ung. *Moralstyreteologin*. Perfektionisterna måste av nöden omdefiniera både lagen och synden för att det överhuvudtaget ska bli möjligt att säga att man är fullkomligt och totalt syndfri. De gör om morallagen till att gälla endast yttre element och hävdar att så länge människan inte överträder någon av reglerna i syndakatalogen är hon "fullkomligt syndfri."

Ur religionspsykologiskt perspektiv kan man skönja hur: förvriden gudsbild, narcissistisk överlägsenhet, fruktan och egenrättfärdighet starkt florerar i dessa grupper. Kontroll och manipulation ligger också på lur utifrån behovet att ständigt omdefiniera syndabegreppet och hitta lösningar för att inte någonsin behöva be Gud eller människor om förlåtelse efter omvändelsen.

Lagiskheten bär djupa spår av bristande självinsikt och svårighet att godkänna eller acceptera villkorlös kärlek. Nådesbegreppet blir därför lika omdefinierat som syndabegreppet. Nåd är inte längre oförtjänt ynnest, efterskönt skuld och överflödande rättfärdighet och liv i Kristus. Nåd inskränker sig till eventuellt gudomligt bistånd till att leva enligt reglerna.

Om anarki skulle kunna vara ett passande begrepp i laglöshetens dike skulle snarast maktfullkomlighet eller härskarteknik vara kännetecknande för lagiskheten. I brist på spontan hunger och törst efter rättfärdighet, uttrycket för Guds rike kommet i hjärtat enligt bergspredikan, tar man med inommänskliga, köttsliga, eller psykologiska medel och metoder, kommando över sitt sjäsliv och sin vandel för att sedan presentera det meriterande resultatet som en förtjänstbringande uppoffring som ska ge lön för mödan.

Lagiskheten kan ofta innehålla tvångsmässiga mönster och i hos vissa kan lagisk kristendom spåra ur till patologisk tvångsneurot där människan totalt tappar kontakten med sitt inre och verkligheten runtomkring. Ett tillstånd som kanske snarast skulle kunna kallas *religiös psykos*, om någon sådan term nu skulle finnas.

Att vara villkorligt älskad för det man gör, är mantrat bland de lagiska. Dom och straff står alltid högt på agendan. Hela livet framlevs i en rättssal med ständigt behov av kontroll över sig själv och andra. Spontaniteten och själva livet i kärleken framstår som hotfullt och främmande. Allt som inte ligger inom ramen för den egna kontrollen är farligt. Den lagiska människan har svårt att låta ogräset växa med vetet och har svårt att inte kasta ut barnet med badvattnet. Den lagiska människan stirrar sig blind på den yttre vandeln men är likgiltig inför den inre drivkraften.

Lagiskheten är de starkas religion, men den är också en väg för den svage att skaffa sig den makt hon eller han aldrig fick i världen. Det gör den frestande. Lagiskheten är framför allt stolt, hård, kall och överlägsen och blind för det ambivalenta i livet, snar att döma och

håller alltid högstatus. Den visar ofta en nitälskande, religiös sida som får andra att känna sig underlägsna.

Luther i Andens Lag

s.40

*”Ett sant evangeliskt liv är på varje punkt; förstabudsförnuftigt, förstabudsförsvarat, förstabudihärdigt och förstabudsupplyftande till Gud. Utan detta förstabudsstånd finns inget budstånd; men med detta förstabudsstånd finns allmänt budstånd. Detta är det evangeliska livets oändligt dyrbara och omätligt viktiga hemlighet. Och denna hemlighet har **Luther** oförlikneligt väl uttryckt i dessa ord: ”Tron fullbordar det första budet i Guds lag och därmed lätteligen alla andra bud.”*

s.191

Här hyllar Wetterlund professor Luthardt för att han i sin **”lutherska renlärighet”** ändå kan uppmärksamma balansen i synen på försoningen hos den Nytestamentliga församlingen i det att den *”betonade närmast Kristi person mera än hans verk: och älskade att i personen själv se försoningen mellan Gud och mänskligheten.”*

s.307

Här återvänder Wetterlund till **Luthers** påpekande om att tro innebär kärlek till Gud och hans bud:

”Förstabudsgärningen är trons liv. Och genom förstabudsgärningen räddar tron sitt liv. Denna gärning är trons grundande och grundliv. Denna övermåttan allvarliga sak har Luther, som vi sett, antytt med dessa ord: ”Tron fullbordar det första budet i Guds lag och därmed lätteligen alla andra bud.” Så länge tron blott håller för sant, att det finns en Gud, så länge är hon blott den döda kroppen. Men då hon i Jesus Kristus gör Gud till sin Gud av allt hjärta, all själ, all kraft och allt förstånd, då är där liv i kroppen, ty då är hon den sekundligt verksamme göraren. Den jakobiska tron är alltså detsamma som den paulinska tron: ”I Kristus Jesus beror allt på huruvida man har en tron, som är verksam i kärlek; som gör den fullkomliga lagens första och andrabudsverk.

s. 429-443

Här når hans Lutherska tolkning sin höjdpunkt i band I. Här jämför han *pånyttfödelsens* nödvändighet i budskapet hos: Kristus, Petrus, Jakob, Johannes, Paulus och Hebréerbrevets författare. Han hoppar över alla kyrkofäder och frågar sedan Luther: Huru frälses en människa? Och citerar sedan de *Schmalkaldiska Artiklarna* och kallar dessa för *hans* kyrkas bekännelseskriterier. Att tillskriva Luther en sådan enorm betoning på *pånyttfödelsen* måste kanske anses vara ganska unikt så vitt jag har hunnit förkovra mig i luthertolkare.

”Den 13:e av dessa artiklar lyder så: ”Huru en människa inför Gud varder rättfärdigad samt om goda verk och gärningar.” - ”Vad jag härtills alltid och stadigt har lärt om rättfärdiggörelsen, kan jag icke till den minsta del något ändra: nämligen att vi genom tron (som Petrus säger) bekomme ett annat, nytt och rent hjärta och att Gud, för vår medlares Kristi skull, håller oss alldeles för rättfärdiga och heliga. Och fastän synden i köttet icke är alldeles borttagen eller död, så vill dock Gud oss densamma icke tillräkna eller ihågkomma. På denna tro, förnyelse och syndernas förlåtelse följa sedan goda verk och gärningar.”

Så svarar **Luther** på vår fråga. Människan varder frälst, eller "Rättfärdig inför Gud", på det sättet att han giver henne "ett annat, nytt och rent hjärta" och så icke ihågkommer hennes synder. Här känna vi igen det "stora förbundsordet", profeternas och apostlarnas grundord: det nya förbundshjärtat med Guds lagar i sig och med Guds icke-ihågkommande av synden i och över sig."

Sålunda kallar **Luther** den nytestamentliga frälsningen för "rättfärdiggörelse", likasom Paulus. Och det är en rättfärdiggörelse, i vilken människan får ett annat, nytt och rent hjärta i stället för det gamla och orena stenhjärtat. Denna **Luthers** rättfärdiggörelse är alltså icke en domsakt, utan en skapelseakt, icke en ofödd utanför-frälsning, utan en född invärtesfrälsning. - Och märk, att han hänvisar till Petrus. Men Petrus använder aldrig ordet rättfärdiggörelse, utan han uttrycker frälsningen genom orden "födas på nytt" eller få ett rent hjärta genom tron (Apg15:9). Sålunda just vad Petrus har sagt med dessa ord, det vill **Luther** hava sagt med rättfärdiggörelse. Och sålunda är **Luthers** "rättfärdiggörelse" alldeles detsamma som Petri "nyfödelse". Alltså lägger **Luther** icke den personliga frälsningen i själva födelsen, icke utanför detsamma. Och sålunda: när vi fråga **Luther**: huru frälses en människa? så svarar han alldeles såsom Kristus och alla apostlarna: "Blott genom födelse." Födelsen är även för **Luther** allena frälsande. Ty märk nu den plats, som **Luther** anvisar åt synda-förlåtelsen. Han sätter den icke före utan efter nyfödelsen.

Sådan är **Luthers** rättfärdiggörelselära. Den står på profeternas och apostlarnas grund. Och därmed består hon i alla tider. Också var ju **Luther** sänd av Gud huvudsakligen för att i liv och lära återinföra den bibliska rättfärdiggörelsen, som den katolska skökan undanträngt och därmed fördärvat millioner människor. Och det nyss anförda ordet nedskrev **Luther** år 1537, då han alltså var 54 år gammal och i 20 år kämpat för denna lära. Det är alltså inget nybörjarord, utan ett moget mannaord.

Och då skola vi vara ärliga emot honom, och icke på ett oärligt och rävaktigt sätt, såsom ofta sker, rycka till oss vissa ord, som falla oss i smaken, och av dem göra en oluthersk rättfärdiggörelselära, och sedan lägga den i munnen på **Luther**. Utan vi skola låta allt vad han skriver i saken rätta sig efter det ord, som han själv angivit som rättesnöret för alla sina ord.

s.549

Ett exempel som är både slagfärdigt och lutherskt dråpligt är detta citat: Säg t.ex. till en inbiten skökolutheran, att bergspredikan är evangelium. Det är som om du stucke honom i näsan med en syl. Ty präster och lekmän ha lärt honom, att hon icke är evangelium, utan lag.

s.580

Respekten för Luthers läroklarhet framskymtar också här:

Detta djupa ett-varande av tron och Guds rättfärdighet i Kristus uttrycker **Luther** i den mindre förklaringen över Galaterbrevet, §60, så: "Kristus och de kristnas rättfärdighet äro ett i ett utsägligt innerligt förbund, så som han säger: Det vatten, som jag ska giva honom, skall bliva i honom en källa med springande vatten till evigt liv" (Joh 4:14), Detta "utsägligt innerliga förbund" är vad vi kalla "vattenföreningen", andeföreningen. Kristi ande och människoanden äro de båda vattnen. Deras ett-varande är tron. - Och märk nu även detta i **Luthers** ord, att den utlovade anden är den personligt frälsande kristusrättfärdigheten. Pingstanden är Kristi rättfärdighet, enligt **Luther**. Det är denna anderättfärdighet och "de kristnas rättfärdighet",

som äro ”ett”. De äro ett och samma vatten, en och samma rättfärdighet i form och gestalt av tro. En så utsäglig djup och fin, dyrbar och allvarlig hemlighet är tron.

s. 590-597

Här har vi ett ytterligare ett helt kapitel som ägnas ”Luthers rättfärdiggörelse genom tron. Detta är i huvudsak en sammanfattning av de tidigare anförda Luthercitaten och utläggningarna om att Luther alls inte förespråkade en *isolerad* objektiv rättfärdiggörelse. ”Si [tron] gör personen rättfärdig och är ock själva rättfärdigheten. En människa som har en sådan tro efterskänker Gud och förlåter alla synder, ja, hela Adam och Kain för sin käre Sons skull, vilkens namn är i samma tro.”

Märk nu här, hur fint och bibeltroget han låter tron vara både det frambringande och det frambragta, både det medel, genom vilket trons livsrättfärdighet skapas, och själva denna rättfärdighet. Ty så säger han: ”Tron gör personen rättfärdig och är och själva rättfärdigheten.” Han har alltså tron både såsom det pånyttfödande och det pånyttfödda.

Han summerar:

Luther tolkar Paulus rätt. Också han var ju sänd av Gud huvudsakligen för att åter framdraga Pauli rättfärdiggörelse genom tro. Och han har icke förfelat sin sändning.

s.628-629

I åttonde kapitlet den fjärde avsnittet citerar Wetterlund inte helt oväntat en ganska ansenlig text från Luthers företal till Romarbrevet och hans Större Förklaring över Galaterbrevet. Huvudtanken är alltså densamma, tron är en andlig kraft som bär de goda egenskapernas och gärningarnas frukt. All annan tro är inbillning.

”Tron är det första och högsta allra ädlaste goda verk.”

Här ser vi, huru mycket **Luther** inlägger i tron. Han ”innefattar allting” i henne, alldeles såsom Kristus och alla apostlarna. -

Och här se vi ock, vad han menar med den rättfärdiggörande tron, Hon är icke inbillning eller dröm eller en overksam egenskap eller ett tomt skal i hjärtat. Nej, Kristus är i själva tron och gestaltar och uppfyller henne med sitt innehåll, eller som han uttrycker det i sin rättfärdiggörelselära: genom tron få vi ett annat, nytt och rent hjärta, som alltså innerst inne är Kristi hjärta. Ty Kristi hjärta och det troende hjärtat äro ett i ett utsägligt innerligt förbund. Sådan är den äkta oförfalskade lutherska rättfärdiggörelsetron.

Han fortsätter att lyfta fram Luther:

Ty det som bliver dig omöjligt med alla dina gärningar efter buden, vilka gärningar måste vara många och dock till ingen nytta, det bliver dig lätt och behändigt genom tron.

Sålunda sätter han den icke rättfärdiggörande tron i fientlig motsats till lagkravet. Nej, tvärtom: tron fullbordar lagen ”lätt och behändigt”, ja, tron är alla buds fullbordan, säger han. Se det är på pricken Kristi och apostlarnas tro.

Men däremot sätter han tron, såsom vi se, i den skarpaste motsats till de gärningar, som göras utan tro, och vilka just äro Pauli ”laggärningar”, eller kattbjörnsgärningarna och skökoogärningarna.

Tron både fullbordar buden och är budens fullbordan, både gör buden och är budens gärning. **Luthers** Budfullbordare är stamgärningen, stamverket. -

Man har beskyllt **Luther** för en svår villfarelse, så han lärde att tron är en gärning eller ett gott verk. Men han har starka stöd i skriften, såsom vi sett av Kristi slutord i bergspredikan. Ty tron är för Kristus just den Guds och människans gemensamma födelsegärning, som både gör bergspredikan och är bergspredikan såsom gjord.

Gud är mannen; människan är kvinnan; tron är det gemensamma barnet, det gemensamma "goda verket". Och just detta barn menar **Luther**, då han talar om tron såsom en gärning eller ett verk. **Luther** låg tillräckligt djupt i trons väsen för att kunna se och praktisera detta väsen såsom en gärning.

"Tron är alla buds fullbordan" eller stamgärning. Och därmed menar han icke engärning, som tron gör i ett enda tag och därmed slut. Nej, han menar en oavbruten gärning, en sekundligt stående gärning, som sekundligen bär upp rättfärdiggörelsen.

Sedan ett signifikativt och oerhört målände citat:

[Då] packar fariséen in alla sina "laggärningar" och rider på berömmelsebocken huvudstupa till Blåkulla, där han hör hemma. - Men där tron tages blott som ett bud-och gärningslöst skal, vilket människan kan göra åt sig, närhelst hon behagar, där sitter fariséen mitt i skalet och stryker belåtet sitt skägg och sträcker på nacken, att "lammhornen" må synas. Därav kommer detta fariséiska väsen med alla sina stadgar, kännetecken och manér, som alltid utmärker skaltrons ihåliga andlighet. Fatet och bågaren diskas utanpå, men för innandömet är man blind, ty stamgärningen [tron] saknas. Det är sorgligt att se dessa förförda och förblindade skaror, som tidigt och sent tacka Gud att de äro frälsta, men vilkas hjärtan äro orenlighetens gravar; och det sorgligaste är det, att de fräckt påstå detta vara evangelisk frälsning, och att de icke kunna bliva annorlunda. Sådant är följden av den förfalskade tron, som rättfärdigar själva själviskheten och frälsar själva den härskande orenhjärtenheten.

Wetterlund kritiserar "konkordieformeln" en Luthersk bekännelseskraft som utgavs 30 år efter Luthers död och som hävdar att tron är ett "blott och bart instrument, ett verktyg, som mottager Kristi förtjänst. Han menar att detta ger slagsida:

Kristi förtjänst eller rättfärdighet skall för att vara personligt frälsande alltid befinna sig "utom oss". På detta: "Kristi rättfärdighet utom oss" lägges hela vikten. - Här ha vi alltså källan till det efter-lutherska utanför-väsendet, det ödesdigra missgreppet, att man tager Kristi ofödda eller osubektiverade rättfärdighet såsom personligt frälsande, vilket den aldrig är, i stället för den födda rättfärdigheten, som är försoningsanden, Kristi ande, utan vilken ingen hör Kristus till, och utan vilken ingen är personligen frälst. Man tager sålunda den tron, att Kristus är frälsaren allena, i stället för den tron, som på födelseväg gör Kristus till frälsaren allena.

Enligt konkordieformeln frälsar Kristi rättfärdighet blott som ofödd rättfärdighet. Tron får för liv och död icke vara den födda rättfärdigheten - Så grundligt har man förfalskat **Luthers** tro. -

Det blir den gamle Adam, som nappar till sig "instrumentet" och - "tror". Och det är just detta som vållade **Luther** sorg.

Och det finns ingen säkerhet på vår jord, som är farligare än den, då den gamle Adam slår sig på att tro och vila vid nåden som en stock. Ty då är det själva otron, som "tror på Kristus". Och det är hornormen eller den kristnade, den rättfärdigade självisheten.

Luther ville tillintetgöra all fariséisk ära, värdighet och förtjänst. Därtill tillgrep han det enda osvikliga medel som finns på hela vår jord, nämligen en tro som är Förstabudsfullbordaren, och som alltså på förstabudsmässig utfödelseväg giver Gud all ära, all värdighet och all förtjänst. Och blott genom att på denna väg giva Gud detta "allt", som är hans blir människan verkligen av med det själviska tjuvalltet. Aldrig i tid eller evighet på annan väg.